

El terme «vampir»

en el *Diccionari Infernal* de Collin de Plancy

El Diccionari Infernal o més aviat el *Dictionnaire infernal, ou Bibliothèque universelle, sur les êtres, les personnages, les livres, les faits et les choses qui tiennent aux apparitions, à la magie, au commerce de l'enfer, aux divinations, aux sciences secrètes...* de Collin de Plancy (1793-1881), pseudònim de Jacques Albin-Simon¹, tingué una enorme renom al segle XIX; i, no només a França on es van realitzar sis edicions a la seva època². Cal considerar que el francès era llavors una llengua franca per a la gent culta. A més, fou traduït, a l'italià³ i a l'espanyol⁴.

Més aviat escèptic, al menys en la primer part de la seva vida, ja que després es va inclinar cada cop més cap el catolicisme, Collin de Plancy va escriure diverses obres sobre una mena d'etnografia tradicional que incorpora un garbuix de supersticions, receptes màgiques, contes populars, fets insòlits, adés condensats de notícies i novel·les fantàstiques adés textos complets d'autors pretèrits.

Entre altres treballs va deixar un tractat sobre vampirs *Histoire des vampires et spectres malfaisants avec un examen du Vampirism*⁵ amb un contingut força més extens que la veu «vampir» del seu Diccionari Infernal que és el que recollim aquí.

La nostra idea inicial fou treballar amb l'edició de 1818, que era la que disposàvem. Però per a gran sorpresa nostra, quan ens van oferir confrontar-la amb la de 1863, vam apreciar diferències força significatives. Finalment optàrem per incloure la versió més extensa possible, encara que no s'ajustés a cap de les dues versions concretes, assenyalant la procedència dels textos que no són comuns amb una nota y un color diferent. Cal puntualitzar que no hem accedit a còpies de les versions intermèdies i per tant no sabem quin és el text que presenten. Tanmateix, la versió en espanyol de Barcelona de 1842, que està basada suposadament en la segona edició francesa,

¹ Semblà que també utilitzar el pseudònim de Jean de Septchenes.

² 1818, 1825, 1844, dues a 1845 i una a 1863. Més informació a Jordi Ardanuy. *Monografies en francès*. <<http://www.documentant.net/vfrancesa.pdf>>. Actualització gener de 2010.

³ Ens consta almenys una adaptació durant el segle XIX Francesco Piqué (comp). *Dizionario infernale, ossia Esposizione della magia,* Milano, 1874, 400 p.

⁴ M. Collin de Plancy. *Diccionario Infernal o sea cuadro jeneral ...* 2 vol. Barcelona, 1842. Basat en la segona edició francesa.

⁵ Paris, 1820.

disposa d'una entrada molt breu i es dispersen pel text diverses mencions a casos exposats de manera contínua a les edicions franceses consultades.

Hem afegit també algunes notes d'aclariment i adaptat la terminologia seguint les convencions habituals.

© Traducció, adaptació i notes: Jordi Ardanuy. 2005, 2010

Vampirs

El més astorador de les històries de vampirs, és que ells han compartit amb els filòsofs l'honor de confondre al segle XVIII; ells han horroritzat Lorena, Prússia, Silèsia, Polònia, Àustria, Rússia, Bohèmia i tot el nord d'Europa⁶, mentre que els savis d'Anglaterra i França enfonsaven amb mà gosada i segura les supersticions i els errors populars.

Veritat és que cada segle ha tingut les seves modes; cada país, com ho observa el senyor Calmet, ha tingut les seves preocupacions i malalties; però els vampirs no han aparegut amb tota la seva esplendor en els segles bàrbars i als pobles salvatges; ells sí s'han mostrat en el segle dels Diderot i dels Voltaire, en l'Europa que es diu civilitzada. S'ha donat el nom d'upirs⁷ – i més generalment de vampirs a Occident, de vricolacs⁸ al Peloponès⁹ i de katanès a Sri Lanka¹⁰ –, als homes morts i enterrats que després de molts anys, o al menys de molts mesos, tornaven en cos i ànima, parlaven, caminaven, infestaven les poblacions, maltractaven els homes i als animals, xuclaven la sang dels proïsmes, els esgotaven i finalment els produïen la mort. (Aquesta és la definició que en dona Dom Calmet). No era possible alliberar-se de les seves visites perilloses i de les infestacions mes que quan se'ls exhumava, se'ls empalava, se'ls tallava el cap, se'ls arrancava el cor o se'ls cremava. Els que morien xuclats esdevenien habitualment també vampirs.

⁶ El text que segueix només figura a l'edició de 1818, « ». Exactament igual que el començament de l'obra *Histoire des vampires et spectres malfaisants avec un examen du Vampirisme*.

⁷ A l'original «upiers, oupires».

⁸ «Vroucolacas» a l'original, idènticament que a *Histoire des vampires*.

⁹ S'utilitza el terme francès obsolet «Moreé» a l'original.

¹⁰ Ceilan a l'original. Ni aquesta referència ni les indicades a les dues notes anteriors apareixen a l'edició de 1818.

Els diaris públics de França i d'Holanda parlen, el 1693 i 1694, de vampirs que apareixien a Polònia i, sobretot, a Rússia. Es veu en el *Mercure Galant* d'aquells anys que era una opinió molt comuna als pobles que els vampirs apareixerien després del migdia i fins a mitjanit; que xuclaven la sang dels homes i dels animals amb tanta avidesa que sovint aqueixa sang els eixia per la boca i pel nas; i alguns cops els cadàvers nedaven en sang als fons de llurs taüts.

Es deia que aquests vampirs, com tenien contínuament gana, es menjaven també la roba que trobaven al seu voltant; s'afegeix que, eixint de les seves tombes, se n'anaven de nit a abraçar violentament els seus parents o els seus amics, a qui xuclaven la sang, estrenyent-los la gargamella, per a impedir-los que cridessin. Els que eren xuclats es debilitaven de tal manera que morien gairebé immediatament. Les persecucions no es dirigien a una sola persona; s'estenien fins el darrer d'una família o d'un llogarret (car el vampirisme no s'exerceix en facilitat a les ciutats) tret que s'interrompés el curs tallant el cap o perforant el cor d'un vampir, quan es trobava el cadàver tou, flexible, però fresc, encara que molt temps mort. Com que sortia dels seus cossos una gran quantitat de sang, alguns les barrejaven amb farina per a fer pa: ells pretenien que menjant aquell pa es podrien protegir dels atemptats dels vampirs.

Heus ací algunes històries de vampirs:

El senyor de Vassimont¹¹, enviat a Moràvia pel duc de Lorena, Leopold I, assegurava, diu dom Calmet, que aquest tipus d'espectre apareixia freqüentment i per llarg temps on els moravis; i, que era molt comú en aquella zona que homes morts es presentessin en les reunions després de moltes setmanes, s'asseguessin a la taula sense dir res als seus coneguts i fessin un signe amb el cap a algun dels assistents, el qual moria inevitablement alguns dies després. Un vell capellà confirma aquest fet al senyor de Vassimont i cita, fins i tot, molts exemples que havien passat, segons ell deia, davant dels seus ulls. Els bisbes i els capellans de la zona havien consultat a Roma sobre aquestes confuses matèries; però la Santa Seu no donà resposta, perquè consideraven tot això com a ridícules visions.

¹¹ Petita població de la Champagne-Ardenne del nord-est de França. Actualment Vassimont-et-Chapelaine.

Sense cap reflexió s'aconsellava desenterrar els cossos dels que es transformaven, cremar-los o consumir-los d'alguna altra manera; i va ser per aquest mitjà que s'alliberaren d'aquests vampirs, que dia a dia es feren menys freqüents.

¹² Això no obstant aquestes aparicions donaren lloc a una petita obra composta per Ferdinand von Schertz i impresa a Olomouc¹³ a 1706 sota el títol de *Magia Posthuma*. L'autor explica que en cert llogarret una dona, estant morta i proveïda de tots els sagraments, va ser enterrada al cementiri de manera normal. Era evident que no es tractava pas d'una persona excomunicada. Quatre dies més tard els habitants de la població sentiren un gran soroll i veren un espectre que es presentava sota la forma d'un gos, després, amb la forma d'un home, no a una persona només, sinó a moltes. Aquest espectre collava la gargamella de les persones a les quals es dirigia, els estrenyia l'estómac fins a sufocar-les, els trencava gairebé tot el cos i els reduïa a una debilitat extrema, de manera que se'ls veia pàl·lids, flacs i extenuats. Els animals mateixos no estaven tampoc a l'abric de la seva maldat; amarrava a les vaques una a una altra per la cua, cansava als cavalls i turmentava de tal manera al ramat, de qualsevol forma que no s'escoltaven més que mugits i crits de dolor. Aquestes calamitats duraren diversos mesos; no s'acabaren fins que es cremà el cos de la dona vampir.

L'autor de *Magia Posthuma* conta una altra anècdota més singular encara. Un pastor de l'aldea de Blow¹⁴, prop del poble de Kadam¹⁵, a Bohèmia, aparegué poc de temps després de la seva mort amb els símptomes que anuncien el vampirisme. El fantasma cridava pel seu nom a certes persones, que morien inevitablement en vuit dies. Turmentava als seus antics veïns i causava tant de temor, que els paisans de Blow desenterraren el seu cos i el fixaren a la terra amb una estaca amb la qual li travessaren el cor.

Aquest espectre, que parlava encara quan estava mort i que no hauria d'haver-ho fet en tal situació, se'n reia no obstant dels que li feien sofrir tal tractament. «Vostès són molt graciosos», els deïa, obrint la seva gran boca de vampir, «en donar-me un bastó per a

¹² A la primera edició apareixen uns epígrafs que no ho fan a la sisena. En aquests cas és «*Magia posthuma*».

¹³ Olmutz, en alemany, a l'original. Antiga capital de Moràvia, en territori txec.

¹⁴ Flahe, en alemany segons Jan L. Perkowski, *The Darling. A Treatise on Slavic Vampirism*, 1989. Columbus, Slavica Publishers, p. 106.. Però ningú sembla poder localitzar-la a l'actualitat. Montague Summers parla de Blou, a prop de Kodom: *The Vampire in Europe*, Wellingboroud: The Aquarian Press, 1980, p. 145.

¹⁵ Kaaden, en alemany. Abans Cadanus.

defensar-me contra els gossos». No es posà atenció al que ell pogués dir i se'l deixà. La nit següent trencà l'estaca, s'alçà, esglaià a moltes persones i ofegà a més dels que ho havia fet fins al moment. Se'l lliurar el botxí, qui el posà sobre una carreta per a transportar-lo fora de l'aldea i cremar-lo. El cadàver movia els peus i les mans, donava voltes els ulls ardents i cridava furiós. Quan el travessaren de nou amb una estaca llançà grans crits i expulsà sang molt roja; però quan estigué ben cremat, no aparegué més. Es parlava contra els ressuscitats¹⁶ d'aquest tipus durant el segle XVIII i sense dubtes abans; i, en molts llocs, quan se'ls desenterrava, se'ls trobava perfectament frescos i rubicunds, amb els membres flexibles i manipulables, sense verd i sense podrint, però no sense una gran fetor.

L'autor que nosaltres hem citat assegura que en el seu temps es veien sovint vampirs a les muntanyes de Silèsia i de Moràvia. Apareixien en ple dia, així com en la meitat de la nit; i, un s'adonava que les coses que els havien pertangut es movien i canviaven de lloc sense que persona alguna semblés tocar-les. L'únic remei contra aquestes aparicions era tallar el cap i cremar el cos del vampir.

¹⁷ El marquès d'Argens conta, a la seva cent trenta-setena carta jueva¹⁸, una història de vampir que va tenir lloc al poble de Kisilova¹⁹, a tres llegües de Gradisch. el que ha de sorprendre més en aquest relat, és l'espècie de credulitat d'aquest famós d'Argens per a un fet que no havia vist i que no presenta cap caràcter satisfactori d'autenticitat. S'acaba de tenir a Hongria, diu, una escena de vampirisme que és degudament testimoniada per dos oficials del tribunal de Belgrad que han fet una escomesa sobre els llocs; i, per un oficial de les tropes de l'emperador a Gradisch que ha estat testimoni ocular dels procediments. Al començament de setembre va morir, al poble de Kisilova, un vell de seixanta-dos anys d'edat. Tres dies després que va ser enterrat, va aparèixer al seu fill durant la nit i li va demanar de menjar. Ell li portà i l'espectre s'ho va cruspir i després va desaparèixer. L'endemà el fill va contar als seus veïns allò li havia succeït; i el fantasma no es va fer veure aquell dia; però la tercera nit va tornar demanar de sopar. No se sap si el seu

¹⁶ «Revenants» a l'original. Algú que retorna de la tomba.

¹⁷ Tot aquests capítol no apareix a l'edició de 1863 a la que hem tingut accés., però sí a l'edició de 1818 sota l'encapçalament «El vampir de Kisilova».

¹⁸ *Lettres juives ou Correspondance philosophique, historique et critique entre un juif voyageur et ses correspondans en divers endroits.* [II-VI] [par le Marquis d'Argens. La Haye: P. Paupie, 1738 p. 150-157.

¹⁹ Algunes fonts ho identifiquem com Kisljevo. Tanmateix nosaltres sostenim que no es tracta d'aquesta població. Per a més informació: Jordi Ardanuy «El cas de Peter Plogojovitz (1725)». *L'Upir* 5 (juliol-setembre de 2005), p. 41-46.

fill li'n va donar o no; però se'l va trobar l'endemà mort al seu llit. El mateix dia cinc o sis persones van caure de sobte malaltes al poble i van morir l'una després de l'altre en molt poc de temps. El batlle del lloc, informat del que passava, en va fer presentar una relació al tribunal de Belgrad que envià en aquest poble dos dels seus oficials amb un botxí, per examinar l'assumpte. Un oficial imperial hi va anar de Gradisch, per ser testimoni d'un fet de què havia oït tan sovint parlar.

Es van obrir les tombes de tots els que havien mort des de feia sis setmanes; quan es va arribar al del vell, se'l va trobar amb els ulls oberts, d'un color vermell, tenint una respiració natural, tanmateix immòbil i mort; d'on hom conclou que era una insigne vampir. El botxí li va enfonsar una estaca al cor; es va fer una foguera i es va reduir el cadàver a cendres. No es va trobar cap marca de vampirisme, ni al cos del fill, ni en el de les altres morts.

«Gràcies a Déu! afegeix el marquès d'Argens, no som res menys que crèduls; reconeixem que tot el coneixement de la física que podem evocar no en acosta a les causes; tanmateix no ens podem negar a creure com a vertader un fet testificat jurídicament i per gent de probitat... ».

²⁰Cap a l'any 1725 un soldat que estava de guàrdia on un paisà a les fronteres d'Hongria véu entrar, en el moment del dinar, un desconegut que s'assegué a la taula prop del cap de la casa, aquest s'esglaià molt, així com la resta de la concurrència. El soldat no sabia que pensar i temia ser indiscret fent preguntes, perquè ignorava que es tractava.

Però quan l'amo de casa morí l'endemà, tractà de conèixer al subjecte que havia produït aquest accident i posà a tota la casa en acció. Se li digué que el desconegut que ell havia vist entrar i asseure's a la taula, era el pare de l'amo de la casa, que estava mort i enterrat des de feia deu anys i que en venir així, a asseure's prop del seu fill, havia portat la mort.

El soldat explicà aquestes coses en el seu regiment i s'encomanà als oficials que informessin el comte de Cabrerias, capità d'infanteria, per a fer un informe d'aquest fet. Cabrerias es dirigí al lloc amb altres oficials, un cirurgià i un auditor, escoltaren les exposicions de tota la gent de la casa, els qui testificaren que el ressuscitat no era un altre que el pare de l'amo de casa; i, que tot el que el soldat havia dit era exacte, la qual cosa va ser confirmat també per gran part dels habitants de l'aldea.

²⁰ Epígraf «El comte de Cabrerias» a l'edició de 1818.

En conseqüència, es va fer desenterrar el cos d'aquest espectre. La seva sang era fluida i la carn tan fresca com la d'un home que acaba de morir. Se'l tallà el cap, després de tot això se'l tornà a la seva tomba.

Després d'altres informacions, s'exhumà a un home que havia mort feia trenta anys i que havia tornat tres vegades a sa casa, a l'hora de menjar; i, que havia xuclat la sang, la primera vegada al seu propi germà, la segona a un dels seus fills i la tercera a un valet²¹ de la casa. Els tres havien mort gairebé al lloc. Quan aquest vell vampir va ser desenterrat se li trobà, com al primer, amb la sang fluida i el cos fresc. Se li col·locà un gran clau en el cap i de seguida se li tornà a la seva fossa.

El comte de Cabrerias féu cremar un tercer vampir que estava enterrat feia setze anys i que havia xuclat la sang i causat la mort a dos dels seus fills. Després de tot això, la regió es tranquil·litzà. (Dom Calmet té aquests fets d'un particular que li ha declarat que els tenia del senyor comte de Cabrerias).

S'ha vist de tot l'anterior que generalment quan s'exhumen als vampirs els seus cossos semblen rosats, flexibles, ben conservats. No obstant, a pesar de tots aquests indicis de vampirisme, no s'actuava contra ells sense informes judicials. Es citava i s'escoltava als testimonis, s'examinaven les raons dels demandants, es consideraven amb atenció els cadàvers i si tot anunciava a un vampir, se'ls lliurava el botxí, qui els cremava. A vegades succeïa que aquests espectres apareixien fins a tres i quatre dies després de la seva execució, encara quan els seus cossos havien sigut reduïts a cendres.

²²Sovint es diferia l'enterrament per sis o set setmanes a certes persones sospitoses. Quan ells no es podrien i els seus membres es mantenien flexibles i la seva sang fluida, llavors se'ls cremava.

S'assegurava que els vestits d'aquests difunts es movien i canviaven de lloc sense que cap persona els toqués. L'autor de la *Màgia Pòstuma* narra que es veié a Olomouc, a finals del segle XVII, a un d'aquests vampirs, que, no havent estat enterrat, llançava pedres als veïns i molestava terriblement els habitants.

Dom Calmet informa, com una circumstància particular, que els llogarets que estan infestades de vampirisme, si un va al cementiri o visita les fosses, es troba que tenen dues o

²¹ Ajuda de cambra.

²² Encapçalament «Dom Augustin Calmet»

tres o molts clots del grossor del dit. Si un furga llavors en aquestes fosses, sempre troba un cos flexible i rosat. Si es talla el cap d'aquest cadàver, surt sang fluida de les seves venes i artèries.

El savi benedictí es pregunta llavors si aquests forats a la terra que cobria els vampirs en els quals hom es fixava, podien contribuir a conservar-los una espècie de vida, de respiració, de vegetació, que fa més creïble el seu retorn entre els vius; ell pensa amb raó que aquest sentiment (fundat d'altra banda en fets que no tenen res de realitats) no és ni probable, ni digne d'atenció.

El mateix escriptor cita, a més, sobre els vampirs d'Hongria, una carta del senyor de l'Isle de Saint-Michel, qui visqué molt de temps als països infestats i que havien de saber quelcom. Heus ací com el senyor de l'Isle s'explica a propòsit d'això:

«Si una persona que es troba atacada de llangor, perd la gana, aflaqueix a la vista dels altres i, al cap de vuit o deu dies, algunes vegades una quinzena, mor sense febre i sense cap altre símptoma de malaltia, més que el seu afluïment i la seva sequedat, es diu a Hongria que és un vampir el que s'ha adherit a aquesta persona i li xucla la sang».

«Aquells que són atacats per aquesta malenconia negra, la majoria de les vegades, tenint l'esperit confós, creuen veure un espectre blanc que els segueix per totes parts, com l'ombra fa amb el cos».

«Quan nosaltres estàvem a l'hivern on els valacs, dos cavallers de la companyia de la qual jo era corneta moriren d'aquesta malaltia. I molts altres que havien estat atacats haurien probablement mort del mateix si un caporal de la nostra companyia no hagués curat les seves imaginacions en executar el remei que la gent de la regió emprava per a això: Encara que força singular, mai no l'he llegit en cap ritual. Heus ací: »

«S'escull un jove noi que sigui d'edat a no haver fet mai ús del seu cos, és a dir que es pugui creure verge; es fa pujar a pèl sobre un cavall absolutament negre i que és igualment verge; es porta el jove i al cavall al cementiri; ells es passegen sobre totes les fosses. Aquella sobre la qual l'animal refusa passar, a pesar dels cops d'esperó que se li donen, es considera que està tancant un vampir. S'obra aquesta fossa i es troba un cadàver tan bell i tan fresc com si fora un home tranquil·lament dormit. Es talla, d'un cop de destrat, el coll d'aquest cadàver; surt sang abundantment, de la més bella i de la més roja, o almenys es creu veure així. Una vegada fet això, es torna a col·locar el vampir a la seva fossa i es pot assegurar que des

d'aqueix moment la malaltia cessa i tots aquells que havien estat atacats recobren les seves forces, a poc a poc, com la gent que escapa d'una llarga malaltia esgotadora... ».

²³ Es va publicar el 1733, una petita obra titulada: *Pensaments filosòfics i cristians sobre els vampirs*, per Jean-Christophe Herenberg. L'autor parla, de pas, d'un espectre que li va aparèixer a ell mateix en ple migdia: sosté al mateix temps que els vampirs no fan morir els éssers vius i tot el que es ven no ha de ser atribuït més que al disturbi de la imaginació dels malalts.

Ell prova, per diverses experiències, que la imaginació és capaç de causar molt grans trastorns al cos i en els humors.

Recorda que a Eslavònia²⁴ s'empalaven els homicides i que es perforava el cor del culpable amb una estaca que se li enfonsava al pit. Si s'ha utilitzat el mateix càstig contra els vampirs, és perquè es suposaven autors de la mort d'aquells dels quals es diu xuclen la sang. Christophe Herenberg dóna alguns exemples d'aquest suplici exercit contra els vampirs, l'un des de l'any 1337, un altre l'any 1347, etc; ell parla de l'opinió dels que creuen que les morts mengen a les seves tombes, sentiment del qual tracta de provar l'antiguitat a partir de Tertul·lià, al començament del seu llibre de la Resurrecció i per sant Augustí, llibre III de La Ciutat de Déu.

Quant a aquests cadàvers es diu que s'han trobat plens d'una sang fluida i del qual la barba, els cabells i les ungles s'han renovat, amb molta benevolència, es poden en principi rebaixar els tres quarts d'aquests prodigis; i, encara cal ser bé complaent per admetre'n una petita part. Tots els que raonen coneixen prou quant el crèdul vulgar i fins i tot certs historiadors són portats a engreixar les coses que semblen poc extraordinàries. Tanmateix no és impossible explicar-ne físicament la causa.

Se sap que hi ha certs terrenys que són propis de conservar els cossos en tota la seva frescor; les raons n'han estat tan sovint explicades que no és necessari parar-s'hi aquí. S'ensenyava encara a Tolosa de Llenguadoc, en una església de frares, un celler on els cossos es queden perfectament íntegres, el 1789. I eren allà des de feia prop de dos segles i semblaven vius. Se'ls havia disposat dempeus contra la muralla i portaven la roba amb la qual se'ls havia enterrat.

²³ Aquest apartat tampoc figura a l'edició de 1863, però sí a l'edició de 1818. Títol: «*Pensées philosophiques et chrétiennes sur les vampires*»

²⁴ Esclavonie a l'original. Regió oriental de Croàcia.

El que hi ha de més singular és que els cossos que es posen d'altra banda d'aquest mateix celler són, dos o tres dies després, presa dels cucs.

Quant al creixement de les ungles, cabells i la barba, se'l veu molt sovint a diversos cadàvers. Mentre que queda encara molta humitat als cossos, no hi ha res de sorprenent que durant un cert temps es vegi algun augment en les parts que no exigeixen la influència dels esperits vitals.

Per al crit que els vampirs fan sentir quan se'ls enfonsa l'estaca al cor, res no és més natural. L'aire que es troba tancat al cadàver i que se'l fa treure amb violència, produeix necessàriament aquest soroll passant pel coll: sovint fins i tot els cossos morts produeixen aquest so sense que se'ls toqui.

²⁵Heus aquí encara una anècdota que pot explicar alguns dels trets de vampirisme: el lector en traurà les conseqüències que en deriven naturalment. Aquesta anècdota ha estat portada a diversos diaris anglesos i particularment en el *The Sun* del 22 de maig de 1802.

Al començament d'abril del mateix any l'anomenat Alexander Anderson, tornant d'Eglin a Glasgow, va sentir un cert malestar que el va obligar a entrar en una granja que es trobava a prop de la carretera, per descansar-hi una mica. Sigui que estigués ebri, o que temés posar-se inoportú, es va anar a dormir sota un repositori on es va cobrir de palla, per tal de no ser vist. Desgraciadament, després que va ser adormit, la gent de la granja va tenir ocasió d'afegir una gran quantitat de palla a aquella on aquest home es trobava enterrat. Va ser només al cap de cinc setmanes que es va descobrir en aquesta singular situació. El seu cos no era més que un esquelet horrible i demacrat; el seu esperit estava tan alienat que ja no donava cap signe d'enteniment; ja no podia fer ús de les seves cames. La palla que havia envoltat el seu cos era reduïda a pols i la que havia estat tocant el seu cap semblava haver estat mossegada.

Quan se'l va retirar d'aquesta espècie de tomba, tenia el pols gairebé desaparegut encara que els seus batecs fossin molt ràpids, la pell suorosa i freda, els ulls immòbils, molt oberts i la mirada sorpresa

Després que se li va haver fet empassar-se una mica de vi, va recobrar prou l'ús de les seves facultats físiques i intel·lectuals per a dir, a una de les persones que l'interrogaven, que

²⁵ Capítol que tampoc figura a l'edició de 1863. Epígraf: «Alexander Anderson».

l'última circumstància de què es recordava era aquella on havia sentit que se li llançava palla sobre el cos; però sembla que, des d'aquest moment no havia tingut cap coneixement de la situació. Es va suposar que s'havia quedat constantment en un estat de deliri ocasionat per la intercepció de l'aire i per l'olor de la palla durant les cinc setmanes que havia passat així, si no sense respirar, almenys respirant difícilment; i, sense prendre més aliments que la poca substància que va poder extreure de la palla que l'envoltava i que va tenir l'instint mastigar. Aquest home viu potser encara. Si la seva resurrecció tingués lloc en pobles infectats d'idees de vampirisme, considerant els seus grans ulls, el seu aire perdut i totes les circumstàncies de la seva posició, se l'hagués cremat abans de donar-li temps de reconèixer-se. I seria un vampir més.

Els grecs criden els seus vampirs vricolacs; ells estan convençuts que la major part dels espectres d'excomunió són vampirs, que no es poden podrir a les seves tombes, que ells apareixen tant de dia com de nit; i, que és molt perillós trobar-se amb ells.

Leo Allatius, que escrivia en el segle XVII, entra en aquest tema amb grans detalls. L'assegura que a l'illa de Quios²⁶ els habitants no contesten més que quan se'ls anomena dues vegades, perquè estan convençuts que els vricolacs no els poden cridar més que una sola vegada; encara més, ells creuen que quan un vricolac crida a una persona viva, si aquesta persona respon, l'espectre desapareix, però el que ha respost mor al cap d'alguns dies. S'explica el mateix sobre els vampirs de Bohèmia i Moràvia. Per a prevenir la funesta influència dels vricolacs, els grecs desenterren el cos de l'espectre i el cremen, després d'haver recitat oracions. Llavors el cos, reduït a cendres, no apareix més. Ricaut, que viatja pel llevant²⁷ en el segle XVII, agrega que el temor als vricolacs és general entre els turcs, així com entre els grecs. Ell narra un fet, explicat per un monjo grec²⁸, que assegura que la cosa és certa sota jurament.

Un home, havent mort excomunicat per una falta que havia comès al Peloponès, va ser enterrat sense cerimònia en un lloc apartat i no en terra santa. Els habitants es van veure ben aviat esglaiats per aparicions horribles que atribuïren a aquest desgraciat. S'obrí la seva tomba al cap d'alguns anys i es trobà el seu cos inflat, però sa i ben disposat. Les seves

²⁶ Illa de l'arxipèlag de les Espòrades Orientals de Grècia

²⁷ Es refereix a l'Europa oriental.

²⁸ Caloyer, a l'original. Monjo ortodoxa grec, cenobita o anacoreta especialment els que es situen a l'òrbita del Mont Athos.

venes estaven repletes de sang que ell havia xuclat. Se'l reconegué com a un vricolac. Després que es discutís què es podia fer, els monjos proposaren desmembrar el cos, reduir-lo a trossos i fer-lo bullir en vi, ja que aquell és el costum que ells tenen des de temps molt antics respecte dels vricolacs. No obstant això, els parents aconseguiren, a força de prec, que es canviés l'execució; el cos va ser posat a l'església on se li dedicaven tots els dies oracions pel seu descans. Un matí quan un religiós feia el servei diví, s'escoltà de cop una espècie de detonació al taüt. L'obriren i es trobà el cos dissolt, com ha de ser aquell d'un mort enterrat des de fa deu anys. Es prengué nota del moment en què es produí el soroll i era precisament l'hora en què l'absolució acordada pel patriarca havia estat firmada.

Els grecs i els turcs imaginem que els cadàvers dels vricolacs mengen durant la nit, es passen, fan la digestió del que han menjat i s'alimenten realment. Ells expliquen que en desenterrar aquests vampirs els troben de color rosat i que les venes estan inflades per la quantitat de sang que ells han xuclat; que quan s'obra el seu cos, surten dolls de sang tan fresca com la d'un home amb temperament sanguini. Aquesta opinió popular s'ha estès en forma tan general que tot el món narra històries relacionades.

El costum de cremar els cossos dels vampirs és molt antiga en gran part d'altres països. Guillem de Newburgh, que visqué en el segle XII, narra (veure Guillem Neubrig, *Rerum anglicarum*, llibre V, cap. XXII)²⁹ que en la seva època es véu a Anglaterra, al territori de Buckingham, un espectre que apareixia en cos i ànima i que esglaiava a la seva dona i als seus parents. Un no podia defensar-se de la seva amenaça mes que fent gran soroll quan s'acostava. El es mostrava fins i tot en ple dia, a certes persones. El capellà de Lincoln demanà en relació d'aquesta qüestió el seu consell i ell li digué que situacions semblants s'havien produït a Anglaterra i que l'únic remei que ell coneixia per a aquest mal era cremar el cos de l'espectre. Al capellà no li semblà bo aquest consell, per ser molt cruel. L'escrigué una cèdula d'absolució, la qual va ser posada sobre el cos del difunt que es trobava tan fresc com el dia del seu enterrament i des de llavors el fantasma no es mostrà més. El mateix autor agrega que les aparicions d'aquest tipus eren molt freqüents a Anglaterra.

Quant a l'opinió estesa en el llevant respecte dels espectres que s'alimenten va estar molt

²⁹ Per la text en versió catalana: Jordi Ardanuy. «No morts a la Gran Bretanya medieval: segles XI i XII». L'Upir 24, vol 3 (abril - juny de 2010), p. 126-127.

difosa durant segles en altres regions. Fa molt de temps que els alemanys estaven persuadits que els morts mastegaven com els porcs a les seves tombes i que era és fàcil escoltar-los grunyir en mastegar el que ells devoraven. Phillipe Rherius, en el segle XVII; i, Michel Raufft, a principis del segle XVIII, van publicar tractats sobre els morts que mengen als seus sepulcres (*De masticatione mortuorum in tumulis*).

Després d'haver parlat del convenciment que tenen els alemanys en el sentit que hi ha morts que es mengen la seva roba i tot el que està al seu abast, fins i tot la seva pròpia carn, aquests escriptors fan notar que en algunes parts d'Alemanya, per a impedir que els morts mastegin, se'ls posa al seu taüt un terròs sota el mentó i que a més se els plena la boca amb un tros d'argent; i, que altres els estrenyen fortament la gargamella amb un mocador. Ells citen a morts que s'han devorat a si mateixos en llurs sepulcres.

Durant la nit que seguí als funerals del comte Henri de Salm, s'escoltà a l'església de l'abadia d'Haute-Seille, on ell havia estat enterrat, crits sords, que els alemanys haurien sens dubte pres pel grunyit d'una persona que mastega. I l'endemà, en obrir la tomba del comte, se'l trobà mort però girat, amb la cara cap avall sent que ell havia estat inhumat d'esquena: se l'havia enterrat viu. S'ha d'atribuir a una causa semblant la història comptada per Raufft d'una dona de Bohèmia que el 1345 menjà a la seva fossa la meitat de la mortalla sepulcral. A l'últim segle, s'escoltà soroll durant la nit a tomba d'un pobre home que havia estat inhumat precipitadament al cementiri. Fou oberta la sepultura l'endemà i es trobà que s'havia menjat la carn dels seus braços. Aquest home, que havia begut aigües amb excés, havia estat enterrat viu.

Una senyoreta d'Ausburg caigué en tal letargia que se la cregué morta. El seu cos va ser posat en una fossa profunda, sense cobrir-la de terra. Aviat s'escoltà un soroll a la tomba, però no se li prestà atenció. Dos o tres anys després, algú de la mateixa família morí, s'obrí la tomba i es trobà el cos de la senyoreta prop de la pedra que tancava l'entrada: ella havia tractat de moure aquella pedra i no tenia dits a la mà dreta, perquè se'ls havia devorat de desesperació.